

6 במרץ, 2025 | ו' אדר, ה'תשפ"ה

לכבוד

ועדת השרים לענייני חקיקה

הנדון: עמדת ארגוני העובדים - הצעה לתיקון 'חוק יישוב סכסוכי עבודה' – פגיעה חריפה בזכויות עובדים

1. ברצוננו להביע התנגדותנו הנחרצת ל"הצעה לתיקון חוק יישוב סכסוכי עבודה" אשר יעלה לדיון בוועדת השרים לענייני חקיקה ב- 9.3.2025. **אם יעבור התיקון הוא יפגע באופן ממשי ביכולתם של עובדים, גם המוחלשים ביותר מביניהם, להתגונן מפני פגיעות חריפות בזכויותיהם, וכן יביא לבזבוז משאבים ציבוריים חיוניים.**
2. הצעת החוק מורכבת משני רכיבים עיקריים:
 - א. הרחבת האפשרות לתבוע בנזיקין בשל שביתה בלתי-מוגנת, כך שלא רק עובד או מעסיק שהיו צד לשביתה יוכלו לתבוע, אלא כל אדם יוכל לתבוע הן את ארגון העובדים והן את האדם שיזם את השביתה באופן אישי;
 - ב. אפשרות לתבוע ולנקוט סנקציות כנגד ארגון עובדים גם על שביתה בלתי-מוגנת שלא אישר.
3. **יודגש - שביתה בלתי-מוגנת אינה בלתי-חוקית, אלא שביתה בעלת הגנות חלשות יותר על העובדים ועל ארגון העובדים.** החוק מאפשר נקיטת שביתה כזו **כי במצבים מסוימים, בהם יש פגיעה קשה בזכויות עובדים ובכוחם, מתחייב שימוש בכלי השביתה** גם אם לא ניתנה מלוא ההתראה המוקדמת, או גם אם חל באותו מועד שקט תעשייתי - למשל כשמתקבלת החלטה פוגענית ומיידית שיש להיאבק בה ללא דיחוי, לדוגמא החלטה על שינוי ארגוני שיוביל לפיטורי צמצום מאסיביים. החוק אמנם "גובה מחיר" על אי-עמידה בכל דרישות השביתה, אך לא קובע שהשביתה בלתי חוקית.
4. **הצעת החוק תפגע בזכויות יסוד של העובדים וביכולתם להגן על עצמם מפני פגיעות, תבזבז כספי ציבור וזמן שיפוטי יקר, ותביא לחוסר קוהרנטיות פסיקתית ולחוסר בהירות ביחס למצב המשפטי:**
 - א. **פגיעת הצעת החוק ביכולתם של עובדים להגן על זכויותיהם:**
 - ההצעה פוגעת בזכות השביתה בקשת רחבה של מקרים, לדוגמה: שביתות על החלטות פתאומיות הפוגעות בתנאי עבודה, שביתות מחאה בגין אלימות כנגד עובדים, ועוד.
 - ההצעה מאפשרת לכל גורם לתבוע בנזיקין בשל כל שביתה בלתי-מוגנת, ללא הגבלה וממניעים זרים, ובכך נותנת כלי לניגוח עובדים מאורגנים ולפגיעה כלכלית בארגוני עובדים.
 - ההצעה מאפשרת לתבוע באופן אישי גם את האדם שקיבל את ההחלטה לשבות, ובכך מהלכת אימים על מנהיגי עובדים וראשי ועדים, ואף על אזרחים מהשורה שזימו שביתה. הדבר מייצר הרתעה חמורה ובלתי-ראויה משימוש בכלי השביתה, שהוכר ככלי חיוני להגשמת זכויות אדם ולאיוון פערי הכוחות החברתיים.

ב. בזבז כספי ציבור, פסיקות מזיקות וסותרות, ופגיעה ביעילות מערכת המשפט:

- ההצעה פותחת פתח להתדיינות משפטית נרחבת בערכאה אזרחית רגילה, במקום בבתי הדין לעבודה – הערכאה המומחית לדון בכשרות ומידתיות של שביתות.
- ההצעה יוצרת סיכון של פסיקות סותרות: גם אם בית הדין לעבודה יקבע ששביתה חוקית, ערכאה אחרת, ללא מומחיות בתחום, עלולה לפסוק פיצוי נזיקי גבוה שירתיע מפני נקיטת שביתות. הפסיקות הסותרות יובילו לבלבול וחוסר בהירות באשר למצב המשפטי.
- ההצעה תגרום להצפת בית המשפט באלפי ואף עשרות אלפי תביעות של "נפגעים", כאשר כל תביעה מחייבת הוכחת נסיבות ונזקים שונים.

ג. פגיעה בארגוני עובדים וביכולתם להגן על עובדים:

- ההצעה מרחיבה דרמטית את החשיפה המשפטית והכלכלית של ארגוני עובדים ובעלי התפקידים בהם על שביתה שאין להם שליטה עליה. בכך מהלכת אימים על ארגוני העובדים וכובלת ידיהם מלפעול להגנה על זכויות העובדים החברים בהם, מחשש לאחריות אישית או לנזק כלכלי אקוטי.
- ההצעה הופכת למעשה את השביתה הבלתי-מוגנת לשביתה בלתי-חוקית, שבכוחה להביא לסנקציות חריפות, ובכך מחסלת את האפשרות להשתמש בה, וזאת אף במקרים חריגים, אותם לקח המחוקק בחשבון עת יצר את מוסד השביתה הבלתי-מוגנת.

ד. הצעת החוק סותרת את תכליתה המוצהרת, ואינה מגנה על עובדים כפי שנטען אלא פוגעת בהם קשות.

- בדברי ההסבר נטען כי ארגוני העובדים כופים על עובדים שביתות וכי מטרת הצעת החוק למנוע זאת. אלא שארגוני עובדים אינם יכולים לכפות שביתה על עובדים - לכל עובד הבחירה אם להשתתף בשביתה, וככל שמרבית העובדים אינם משתתפים הרי שממילא לא תצא השביתה לפועל, ולא ייגרם נזק המצדיק סנקציות דרקוניות כאלה.
- בדברי ההסבר נטען כי מטרת הצעת החוק למנוע מארגוני העובדים לנקוט שביתה פוליטית. אלא שהחוק הקיים כבר מקנה למעסיקים (ובכללם הממשלה) זכות לתבוע בגין נזקי שביתה בלתי-מוגנת, ובכך מרתיע מפני נקיטת שביתה פוליטית. על כן, אין כל צורך בהצעת החוק לשם השגת תכלית זו.

לאור האמור, אנו קוראים בתוקף לוועדת השרים לענייני חקיקה לדחות הצעת חוק זו, אשר פוגעת באופן חריף ומהותי בזכויות עובדים ומבזבזת משאבים וכספים ציבוריים חיוניים.

בכבוד רב,

המועצה המתאמת	המועצה המתאמת	כוח לעובדים	ארגון העיתונאים
של ארגוני הסגל	של ארגוני הסגל	ארגון עובדים דמוקרטי	והעיתונאיות בישראל
האקדמי הבכיר	האקדמי הזוטר		
באוניברסיטאות	באוניברסיטאות		